

ת"פ 1742/06/16 - מדינת ישראל נגד פראס עלי

בית משפט השלום בנצרת

31 דצמבר 2017

ת"פ 1742-06-16 מדינת ישראל נ' עלי

פל"א 172438/15

בפני: כב' השופטת הבכירה-לילי יונג-גפר
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם פראס עלי

נוכחים:

מטעם המאשימה - מתמחה מר קוג'אן תחאוחו

מטעם הנאשם - בעצמו ועו"ד קובי מרגולוב

גזר דין

1. הנאשם הודה והורשע, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בעבירות של נהיגה פוחזת של רכב, חבלה במזיד ברכב, איומים והחזקת סכין שלא למטרה כשרה.

כתב האישום וההליכים

2. רומן גנקין (להלן: "המתלונן") הנו חוקר פרטי במקצועו. בתאריך 22.4.15, בשעה 10:00 לערך, עזב המתלונן את כפר עוזייר, לאחר ששהה בו לצרכי עבודה. בהמשך עצר המתלונן את רכבו בצד הכביש הראשי בכפר, בסמוך לביתו של הנאשם, לשם סידור ניירת ברכבו. הנאשם עצר את רכבו בסמוך לחלון הנהג של רכבו של המתלונן, ושאל את המתלונן לפשר הימצאותו במקום. המתלונן השיב לנאשם כי הוא רשאי להימצא במקום, היות וזהו מקום ציבורי, אך אם הדבר מפריע לנאשם, הוא מוכן לעזוב מיד את המקום.

3. המתלונן החל להקיש את הקוד של הקודן ברכב על-מנת להתניעו ולעזוב את המקום, ואזי הנאשם בתגובה, פתח את חלון רכבו במלואו, התרומם ממקומו, והחל להכות באגרופו על חלון מושבו של הנהג ברכב. המתלונן פתח בנסיעה מהירה בכדי להתרחק מהמקום, תוך שהנאשם דולק אחריו ברכבו. במהלך מנסותו, התקשר המתלונן לחברו, דיווח לו על אודות המתרחש וביקשו להזעיק את המשטרה. בהגיעו לצומת הושעיה, עצר המתלונן ברמזור אדום, תוך שהוא עומד בנתיב האמצעי, לכיוון צומת המוביל. בנתיב

עמוד 1

מימין לרכב עמדה משאית, ומשמאל לרכב, בנתיב הפונה שמאלה לכיוון הושעיה, עמד רכבו של הנאשם.

4. הנאשם פתח את חלון המושב של הנוסע הקדמי ברכבו, והחל לגדף את המתלונן, באמרו: "מניאק, בן זונה". המתלונן לא הגיב, ומשהתחלף הרמזור לירוק המשיך בנסיעתו לכיוון צומת המוביל. בשלב זה, החל הנאשם לעקוף את הרכב מצד שמאל, ובתוך כך התנגש עם צדו הימני קדמי של רכבו בחלק הקדמי השמאלי של רכב המתלונן, באופן שרכבו של המתלונן נהדף ימינה והתנגש במשאית.

5. הנאשם עצר את רכבו באמצע הכביש, במקביל לרכבו של המתלונן. או אז, ירד הנאשם מרכבו כשבידו סכין והחל לאיים על המתלונן, באמרו לו: "אני אזיין אותך". המתלונן נעל את דלתות הרכב מבפנים ואז החל הנאשם לקפוץ על השמשה הקדמית של הרכב, ולהכות בה באגרופיו, תוך שהוא צועק לעבר המתלונן: "למה ברכת? יא בן זונה". בתוך כך הזעיק המתלונן את המשטרה בבהילות, כשהוא יושב מפוחד בתוך הרכב.

6. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו לרכבו של המתלונן נזקים כמפורט להלן: השמשה הקדמית של הרכב נשברה, הפח של חזית הרכב התעקם, הכנף הקדמית שמאלית ניזוקה והפנס הקדמי השמאלי נשבר. שווי הנזק, לרבות הוצאות, הינו 16,327 ₪. כן נגרם נזק לגלגלים השמאליים אחוריים של עגלת המשאית.

7. בהתאם להסדר הטיעון, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בעבירות המפורטות בו, והצדדים ביקשו להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן. סוכם כי ככל שהתסקיר ייצא חיובי במובן של נטילת אחריות, הפנמת הפסול במעשים, מסוכנות נמוכה ונכונות להשתלב בטיפול, תבקש התביעה לגזור על הנאשם עונש שלא יעלה על מאסר לריצוי בעבודות שירות, ועונשים נלווים, ואילו הסנגור יטען באופן חפשי.

8. לאחר קבלת התסקיר, ב"כ התובעת הודיע כי לעמדת התביעה התסקיר אינו חיובי, וכי התביעה תטען להטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. הסנגור, מנגד, ביקש להפנות את הנאשם לממונה על עבודות שירות, וחלק על עמדת התביעה לפיה אין מדובר בתסקיר חיובי.

9. חוות-דעת הממונה מיום 23.10.17 קבעה כי הנאשם אינו כשיר לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות. בתום הטיעונים לעונש, הוריתי על הגשת תסקיר משלים מאת שירות המבחן, אשר יתייחס, בין היתר, לאפשרות ריצוי צו של"צ.

תסקיר קצין המבחן

10. בתסקיר מיום 16.7.17, נמסר כי הנאשם בן 38, ללא עבר פלילי, נשוי ואב לארבעה ילדים, בגילאים שבין 12 לשנה. פרש לגמלאות מצה"ל, ומתקיים מקצבת פנסיה. מאובחן כסובל מהפרעה פוסט טראומטית

ממושכת עם מצבים דיסוציאטיביים, בשל אירועים שבתקופת שירותו הצבאי. הנאשם מוכר למערכת בריאות הנפש על רקע התמודדותו. מצבו הנפשי מתאפיין, בין היתר, בעצבנות יתר, התפרצויות זעם בלתי נשלטות עם התנהגות תוקפנית, סף תסכול וגירוי נמוכים. תפקודו ירוד מאוד.

11. בכיתה ח' נשר הנאשם מלימודיו, על רק מצב כלכלי קשה של משפחתו והצורך להשתלב במעגל העבודה. במסגרת השירות הצבאי השלים 12 שנות לימוד, ובשנת 2013 רכש תעודת טכנאי מוסמך בהנדסת תעשייה וניהול. בשנת 2014 - 2016 למד לימודי המשך כהנדסאי בניין במכללה, אך לדבריו טרם קיבל תעודה. בשנת 1997 התנדב ביחידת גששים בצה"ל, והמשיך בשירות קבע עד לשחרורו ב-2014. הנאשם הציג תעודות הערכה שניתנו לו בזמן שירותו.

12. הנאשם נישא ב-2003. אשתו עובדת כעצמאית במספרה. לדברי הנאשם אשתו תומכת בו, בעיקר נוכח מצבו הנפשי. הנאשם, לדבריו, מעורב בטיפול בארבעת ילדיו ודואג למילוי צרכיהם.

13. הנאשם שיתף כי בעבר צרך אלכוהול באופן בלתי מבוקר, לדבריו, כדרך התמודדות עם מצבו הנפשי, אך הפסיק לפני כשנה. הוא שלל נזקקות טיפולית בהקשר זה. עוד מסר כי ברשותו אישור לקנאביס רפואי אך אחרי מספר שימושים הגיע למסקנה כי אין הדבר מתאים לו.

14. בהתייחסו לעבירות הנאשם נטל אחריות חלקית. מחד, תיאר בפירוט את השתלשלות האירועים שקדמו לאירוע העבירה, כאשר לדבריו חשד במתלונן והיה נתון בסטרס מוגבר על רקע אירוע שוד שהיה בביתו ימים ספורים לפני כן. כאשר פגש המתלונן היה בדרכו למשטרה, לצורך עימות עם האישה ששדדה את ביתו. לדבריו, מחשבות שווא וקשיים בוויסות עצמי השתלטו עליו והשפיעו על התייחסותו ורדיפתו אחר המתלונן, עד לתקיפתו. התנהגות המתלונן נראתה לו מוזרה והגבירה את חשדנותו כלפיו, כאילו היה למתלונן קשר לאותו השוד. הנאשם הכיר כי רדף אחר המתלונן בכביש תוך נהיגה פוחזת ומסוכנת לעצמו ולזולתו בכביש. מאידך, שלל הנאשם כי החזיק סכין. הוא הדגיש כי הוא וטל אחריות מלאה על יתר התנהגותו.

15. הנאשם הביע חרטה וצער על התנהגותו, הכיר בפגיעה במתלונן, והביע תחושות האשמה וכעס עצמי. כן ביטא הבנה בכל הקשור למסוכנות התנהגותו ומורכבותה. יחד עם זאת, העריך שירות המבחן כי הנו מתקשה להכיל את מורכבות התנהגותו מבחינה משפטית. שירות המבחן התרשם כי בשעת ביצוע העבירות, בפרט, ובמצבי לחץ בכלל, הנאשם מתקשה לשלוט בעצמו, ונוהג באופן אימפולסיבי ותוקפני, וכי הסימפטומים של מצבו הנפשי מעצימים תגובות אלה.

16. שירות המבחן ציין כי בעקבות האירוע והרגרסיה בתפקודו, פנה הנאשם למיון הפסיכיאטרי, אך נמצא כי אין עדות להחמרה פסיכוטית או אפקטיבית מג'ורית, וכי לא נשקף סיכון מידי ממנו. הרופא הבודק התרשם כי מדובר בהחמרה במחלתו הבסיסית, והוא שוחרר עם המלצה להמשך טיפול ומעקב.

17. שירות המבחן התרשם מאדם בעל יכולות תפקוד טובות במישור הלימודי, אך מצבו הנפשי פוגע בתפקודו ומונע ממנו מימוש עצמי. לנאשם יכולת טובה לביטוי עצמי, אך יכולותיו התפקודיות בוויסות עצמי מושפעות ממצבו הנפשי. חרף מצבו, הצליח הנאשם לתפקד מספר שנים בצל המחלה, בשירות הצבאי, וזכה להערכת הממונים. הנאשם עומד בדרישות תפקודו המשפחתי והחברתי, על אף קשייו. הוא מעסיק עצמו ומנצל כוחותיו בעיקר בלימודים. הנאשם נוטל טיפול תרופתי באופן סדיר, מודע לתסמיני המחלה ומגלה מוטיבציה לטיפול במצבו. לדבריו, הוא אמור להתחיל טיפול פרטני עם עו"ס במרפאה לבריאות הנפש.

18. שירות המבחן הסיק כי מעורבות הנאשם בעבירות מבטאת דפוס של חוסר שליטה, לצד קושי בהפעלת שיקול דעת, ותוקפנות אימפולסיבית, המועצמים שעה שהנאשם חש פגיעה או חדירה למרחבו האישי. לפיכך, הסיק כי קיימת מסוכנות בינונית להישנות התנהגות דומה במצבים דומים בעתיד. לצד זאת צויין, כי שמירה על מעקב סדיר הכולל תכנית טיפול עם שיחות פרטניות, עשוי להוות מסגרת מתאימה להפחית את המסוכנות הקיימת, וההתרשמות היא כי הנאשם עשוי להפיק תועלת מההליך הטיפולי. הנאשם הביע רצון לשתף פעולה עם שירות המבחן לשם כך.

19. לסיכום ממליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה, לצד ענישה הרתעתית כמאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על-תנאי ופיצוי לנפגע העבירה.

20. תסקיר משלים נוסף שהוגש לאחר שהנאשם נמצא לא מתאים לביצוע עבודות שירות סוקר את מצבו הנפשי של הנאשם והטיפול הניתן לו, וכן נבחן הנאשם ונמצא מתאים לביצוע שירות לתועלת הציבור ואף הוכנה עבורו תכנית.

הטיעונים לעונש

21. ב"כ התובעת טוענת כי מתחם העונש ההולם בנסיבות ביצוע העבירות נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים, ועתרה להטיל על הנאשם עונש מאסר המצוי ברף הבינוני של מתחם זה, בצירוף עונשים נלווים. לטענתה, מעשי הנאשם מבטאים בריונות ומסוכנות יוצאת דופן, ופגעו בשלמות גופו, שלווה נפשו וביטחונו של המתלונן. פגיעה נוספת הנה ברכושו של המתלונן, במשאית ובביטחונם של משתמשי הדרך. האירוע גרם למתלונן ואימה, ובנסיבות, הפגיעה בערכים המוגנים משמעותית.

22. באשר לנזקים שנגרמו לרכבו של המתלונן הפנתה ב"כ המאשימה לחוות-דעת השמאי על-פיה הנזקים נאמדים בסך של 16,327 ₪. כן טענה כי לא ניתן לאמוד את הנזק הנפשי הרב שנגרם למתלונן במהלך האירוע, וכי עלול היה להיגרם נזק רב עוד יותר עקב ביצוע המעשים, שכן הנסיבות מלמדות כי בנקל עלול היה האירוע להסתיים בתוצאות הרסניות, ובפגיעה ממשית בחייהם של אחרים.

לדבריה, במקרים דומים, ואף פחות חמורים, הוטלו עונשי מאסר לתקופות ממושכות, בצירוף לפסילת רישיון נהיגה, וענישה נלווית.

23. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, טענה ב"כ התובעת, כי מתסקיר שירות המבחן עולה כי מעורבותו של הנאשם בעבירות מבטאת דפוס של חוסר שליטה, וכי הנאשם נטל אחריות חלקית בלבד. הנאשם העיד על עצמו כמי שמחשבות שווא וקשיים בוויסות עצמי השפיעו על התנהגותו, והוא שלל כי החזיק בסכין. הנאשם סירב לקבל סיוע טיפולי בנושא צריכת האלכוהול. שירות המבחן העריך את הסיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד כבינוני, ובא בהמלצה על הטלת צו מבחן לצד הטלת מאסר לריצוי בעבודות שירות. עוד טענה ב"כ המאשימה כי מדובר בתסקיר שלילי, משום שהנאשם לא עמד בתנאים עליהם הצהירו הצדדים במסגרת הסדר הטיעון. בנוסף חוות-דעת הממונה על עבודות שירות מצאה את הנאשם כמי שאיננו כשיר לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות.

24. אמנם, טענה ב"כ התובעת, לנאשם אין עבר פלילי, אך לחובתו 14 הרשעות קודמות בתחום התעבורה, שבוצעו במשך 16 שנים, באופן המעיד על אורחותיו. לפיכך, עתרה להטלת מאסר בפועל ברף הבינוני של המתחם לו טענה, בצירוף מאסר על-תנאי, פיצוי כספי הולם למתלונן, ופסילת רישיון נהיגה בפועל ועל-תנאי.

25. ב"כ הנאשם חלק על עמדת התביעה לפיה תסקיר שירות המבחן אינו חיובי. לטענתו, התסקיר ממליץ על הטלת צו מבחן ועבודות שירות, ואילו התובעת, בהתעלם מהמלצה זו, רואה עצמה כמי שאינה מחויבת לטעון בהתאם להסדר הטיעון, במסגרתו התחייבה לעתור להטלת מאסר בעבודות שירות. התסקיר סוקר בהרחבה את נסיבות חייו המורכבות של הנאשם, לרבות את מהלך שירותו הצבאי ותסמיני הפוסט-טראומה שהתפתחו כתוצאה מכך. עוד נמסר כי הנאשם מטופל תקופה ממושכת במרפאה לבריאות הנפש, ולדברי שירות המבחן במעקב כזה יש כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו. עוד טען, כי התנהלות הנאשם בשעת ביצוע העבירות אינה מאפיינת את הנאשם כאדם וכאזרח, שהנו אדם נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות בפלילים, אשר שירת בצבא ולמד לימודים מתקדמים.

26. הסנגור טען עוד כי הנאשם הושפע בשעת ביצוע העבירה ממצבו הנפשי. במסמך רפואי מיום 29.10.17 התייחס הרופא לתופעות של חשדנות יתר מצד הנאשם כלפי סביבתו, והתפרצויות זעם כלפי סביבתו. מאז הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, אף חלה הדרדרות והחמרה במצבו הנפשי, וכשרו התעסוקתי נפגע עד מאוד, ולפיכך לא היה ניתן לאתר מקום מתאים לריצוי עבודות שירות. מצבו של הנאשם לא השתפר מאז, והוא אינו יציב.

27. הסנגור הציג לבית-המשפט דוח פעולה של שוטר ביחס לאירוע הנדון, ולפיו, הנאשם עצמו דיווח למשטרה כי הבחין במתלונן יושב ברכב עם חלונות כהים. לדבריו המתין ותצפת ליד ביתו, וזאת על רקע אירוע של גניבת תכשיטים מבית הנאשם יום קודם לכן. הגנבת, האישה שפרצה לבית הנאשם ולבתים אחרים בכפרו, נתפסה, וקרוביה איימו על הנאשם ומשפחתו בשל חשיפתה והעמדתה לדין. אלו הם דברים אשר נמסרו כאמור מפי הנאשם לשוטרים, בתשאול שנערך לו לאחר האירוע הנדון. עוד הציג הסנגור כי אכן הוגש נגד אותה אישה כתב אישום, בגין ההתפרצות לבית הנאשם והגניבה ממנו, כעולה מפרוטוקול ההליך הפלילי שהתנהל נגדה, ומאישור של התביעות על החזרת התכשיטים שנגנבו מביתו של הנאשם.

28. הסנגור הפנה לעובדה שאין לחובת הנאשם הרשעות קודמות בפלילים, ולכך שמרבית הרשעות התעבורה הקודמות שלו הן בגין עבירות קלות שהסתכמו בהטלת קנסות. הסנגור טען כי מתחם הענישה ההולם לו טענה התביעה מופרז לחומרה, וכי הטלת עונש מאסר, ואפילו מאסר קצר, תפגע בו ובמשפחתו קשות. הנאשם אב לארבעה ילדים, מקפיד לקבל טיפול נפשי סדיר. לפיכך, ביקש הסנגור מבית-המשפט להסתפק בהטלת צו מבחן וצו שירות לתועלת הציבור.

29. הנאשם, בדבריו בבית-המשפט, ביקש סליחה וביקש מבית-המשפט לתת לו הזדמנות ולהתחשב במצבו ובמצבה של משפחתו.

דין

30. בסעיף 40 ג' (א) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), נקבע כי בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות שביצע הנאשם, בהתאם לעיקרון המנחה הקבוע בסעיף 40 ב' לחוק, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

קביעת מתחם העונש ההולם

31. חומרת מעשיו של הנאשם מדברת בעד עצמה. הנאשם במעשיו גילה התנהגות בריונית, אלימה ותוקפנית, שהטילה פחד ואימה על המתלונן, העמידה אותו ואחרים בסיכון לשלמות גופם, לביטחונם ולחייהם.

32. הנאשם, בחשדנותו, עצר ברכבו לצד רכבו של המתלונן, נהג כלפיו בתוקפנות ואלימות משולחי רסן ללא כל הסבר וללא כל התגרות, ואף לא נחה דעתו כאשר המתלונן עזב את המקום, והוא דלק אחריו והמשיך בהתנהגותו התוקפנית והאלימה תוך סיכון שלום המשתמשים בדרך וגרימת נזקים לכלי רכב בהיקף של לפחות 16.327 ₪ בנוסף לנזק לגלגלי עגלת המשאית.

הנזק היה עלול להיות אף גדול יותר, הן לשלומם של בני אדם והן לרכוש.

מדיניות הענישה הנהוגה

33. בעבירות של נהיגה פוחזת ברכב, השיתו בתי המשפט עונשים מגוונים, החל בעונשים חינוכיים וצופי פני עתיד, ועד למאסרים לתקופות שונות, הכל בכפוף לנסיבות ביצוע המעשים, לעבירות שנלוו לה, ולשיקולים שנשקלו בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות.

לדוגמא, שימת הלב מופנית לרע"פ 3348/10 אסקאפי נ' מדינת ישראל (4.8.10); רע"פ 1454/14 אבו סנד נ' מדינת ישראל (26.2.14); עפ"ג (חי') 30400-06-15 מדינת ישראל נ' פחימה (19.11.15); ת"פ (נצ') 57201-05-15 מדינת ישראל נ' עטיה (28.6.16); ת"פ (כ"ס) 68239-12-14 מדינת ישראל נ' חדד (5.4.16);

ת"פ (רח') 18542-10-14 מדינת ישראל נ' טמסה (26.1.15); ת"פ (ת"א) 19561-06-13 מדינת ישראל נ' כהן (14.7.14).

34. באשר לעבירה של חבלה במזיד ברכב, ראו: רע"פ 1931/15 מויסקו נ' מדינת ישראל (26.3.15); רע"פ 4522/13 נעסי נ' מדינת ישראל (16.7.13).

35. עונשים מגוונים בקשת רחבה הוטלו גם בעבירות איומים, ולדוגמא: רע"פ 9057/12 מצרי נ' מדינת ישראל (4.3.13), רע"פ 4719/13 צוקרן נ' מדינת ישראל (20.8.13), רע"פ 5801/12 אשורוב נ' מדינת ישראל (7.2.13), עפ"ג 30868-08-13 חג'אג' נ' מדינת ישראל (17.11.13), ת"פ (פ"ת) 25356-07-12 מדינת ישראל נ' תם (21.3.13), ת"פ (נצ') 57826-02-14 מדינת ישראל נ' איכילוב (8.3.16).

36. באשר לעבירה של החזקת סכין, קבעו בתי-המשפט, בשל נפיצות התופעה של החזקת סכין למטרה שאינה כשרה, כי יש להחמיר עם מי שנתפס מחזיק סכין ברשות הרבים. ראו למשל: ע"פ 6508/05 פלוני נ' מדינת ישראל (13.9.06); רע"פ 242/07 ליאוניד אולימבוב נ. מדינת ישראל (11.1.07) ואחרים. עמזאת, כמובן שכל מקרה יבחן על פי נסיבות העבירה והנסיבות היושלות הנאשם, והפסיקה המלמדת כי בפועל קיים טווח ענישה הנרחב בעבירות אלו, החל מהימנעות מהרשעה הכוללת במאסר בפועל לממש.

כדוגמא, שימת הלב מופנית לרע"פ 2609/12 עובדיה חלבי נ' מדינת ישראל (19.8.2012), רע"פ 1490/12 אבו גוש נ' מדינת ישראל (15.7.2012), רע"פ 4200/12 אבו זניד נ' מדינת ישראל (27.6.2012), רע"פ 2968/12 אלזיד נ' מדינת ישראל (6.5.2012), רע"פ 3446/10 סאלח עבד אל חלים נ' מדינת ישראל (6.4.2011), רע"פ 2945/10 איסקוב נ' מדינת ישראל (21.4.2010), רע"פ 10033/08 שירזי נ' מדינת ישראל (30.11.2008), רע"פ 2932/08 מרגאן נ' מדינת ישראל (12.6.2008), עפ"ג 6199-11-11 מ"י נ' משה סבג (18.12.11) ועפ (ב"ש) 6327/09 אל אטרש אברהים נ' מדינת ישראל (16.12.09).

37. לגזרי-דין ובהם שילוב עבירות דומה לזה שבענין דן ראו: ת"פ (ק"ג) 37133-06-16 מדינת ישראל נ' גואטה (4.4.17), שם קבע בית-משפט השלום מתחם ענישה הולם שבין מספר בודד של חודשי מאסר, שיכול וירוצה בעבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר בפועל, והוטלו 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בצירוף מאסר על-תנאי ופיצוי; ת"פ (י-ם) 9327-04-14 מדינת ישראל נ' הר שלום (27.7.17), שם קבע בית-משפט השלום מתחם ענישה הולם שנע בין מאסר קצר שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין 8 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים, והטיל על הנאשם צו של"צ, מאסר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

38. לאור המפורט, בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, לרבות הסיבות שהובילו את הנאשם לביצוע העבירות, והקרבה לסייג לאחריות פלילית, סבורני כי מתחם העונש ההולם למעשי העבירות שביצע הנאשם נע בין מאסר על-תנאי בצירוף עונשים נלווים - מותנים, חינוכיים ותגמוליים, לבין מאסר בפועל של 12 חודשים ועונשים נלווים.

39. בגזירת העונש המתאים לנאשם שבפניי, וכקבוע בסעיף 40 יא' לחוק, יש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות הנלמדות מטיעוני הצדדים, תסקיר שירות המבחן והראיות לעונש.

40. הנאשם, בן 38, אין לו הרשעות קודמות בפלילים, אך לחובתו 14 הרשעות קודמות בתחום התעבורה, מרביתן עבירות שאינן חמורות.

הוא הודה בביצוע המעשים במסגרת הסדר טיעון, נטל אחריות למעשיו, גם בפני שירות המבחן לרבות אמפתיה למתלונן וחרטה על מעשיו, ותרם לחיסכון ניכר בזמן ציבורי.

41. כאמור, הוצגו ראיות בנוגע לאירוע ההתפרצות לביתו של הנאשם שגרמו לו לחשוד במתלונן. אכן, כפי שהובהר לעיל, גם אם חשד תחילה במתלונן כמי שחפץ ברעתו יכול היה לבחור בדרך בלתי אלימה לפתרון הבעיה, אך עבור אדם במצבו הנפשי של הנאשם, יש בכך כדי להוות גורם תורם להתפרצות, ולהפחית את מידת האשם המוסרי.

42. בהתאם לסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש ההולם יתחשב בית המשפט, בין היתר, בקרבה לסייג לאחריות פלילית, כאמור בסימן ב' לפרק ה'1 לחוק, ככל שסבר שהן מפחיתות את חומרת המעשה ואת אשמו של הנאשם (ראו סעיף 40ט(ב) לחוק).

בהקשר זה טוען הסנגור כי כחלק מהתסמינים של הנאשם, הסובל מתסמונת פוסט-טראומטית (PTSD), הנאשם נוטה לחשדנות יתר כלפי הסביבה, ולהתפרצויות זעם, וכי יש קשר בין מצבו הנפשי שלו ובין התנהלותו במהלך האירוע.

43. טענה זו אינה נטולת יסוד. בחוות-דעת הפסיכיאטר המחוזי שהוגשה במסגרת הליך זה, מיום 23.11.16, תוארה תחילת התדרדרותו הנפשית של הנאשם, הנעוצה בתקופת שירותו הצבאי, אשר הובילה לשחרורו מהשירות בשנת 2014, כאשר הנאשם אובחן כמי שסובל מהפרעה בתר-חבלתית ממושכת עם מצבים דיסוציאטיביים (PTSD). בחוות-הדעת צוין כי יומיים לאחר האירוע המצוין בכתב האישום המתוקן, נבדק הנאשם במיון בביה"ח העמק, ובבדיקה התגלו סימנים ברורים של PTSD, אף כי לא התגלו תכנים פסיכויטיים או אפקטיביים ברמה מג'ורית ונקבע כי בוחן המציאות, השיפוט והתובנה תקינים. כך גם התרשם הפסיכיאטר המחוזי במהלך הבדיקה. בפני הפסיכיאטר חזר על גרסתו לפיה מעשיו המתוארים בכתב האישום המתוקן, קשורים לגניבה שאירעה בביתו קודם לכן, ולאיומים שהופנו כלפיו מאת משפחתה של הגנבת, ומתוך תחושת פחד וחרדה. כן מסר כי נלחץ מנוכחות המתלונן ברכבו סמוך לביתו, וחשד בדבר זהותו.

44. עוד צוין בחוות-דעת הפסיכיאטר המחוזי: "הפרעה בתר חבלתית שייכת להפרעות שמוגדרות כהפרעות נוירוטיות שבוחן המציאות והשיפוט תקינים ברב המקרים, ורק במקרים קיצוניים ביותר קיימת אפשרות

להשוות מצבים קיצוניים כ'מקבילים' למצבים פסיכויטיים שבהם חולה לא מסוגל לשלוט על דחפים חולניים, מושפע על ידיהם... מצבו הנפשי של הנבדק אף פעם, כולל האירוע שבגיניו מתנהל ההליך המשפטי, לא היה מגיע לממדים זהים או קרובים בחומרתם למצבים פסיכויטיים".

45. בהמשך ההליך, ביקש הסנגור להעביר לידי הפסיכיאטר המחוזי העתק מסרטון המתעד את האירוע, אשר בוצע על-ידי המתלונן מתוך רכבו. כן הועברו לעיונו העתקים מהודעותיו של החשוד במשטרה. בחוות-דעת משלימה מיום 20.12.16, מסר הפסיכיאטר המחוזי, בין היתר, כי מצפייה בסרטון עולה כי הנאשם אכן נסער וכעוס, אך לא היה במצב דיסוציאטיבי במהלך האירוע, וכי בוחן המציאות שלו ושיפוטו היו תקינים במהלכו.

46. במסמך רפואי שהציג הסנגור, מיום 18.9.17, מסר הפסיכיאטר ד"ר בירמן, מנהל רפואי של מרפאת משרד הביטחון במרכז הרפואי רמב"ם, כי בין תסמיני פוסט-טראומה, בולטים חשדנות יתר כלפי הסביבה, הרגשת איום עמום בנוכחות אנשים, קושי בנתינת אמון ותחושת נרדפות. אפיונים אלה גורמים לחרדות קשות, ולסבל נפשי רב, אף כי אין מדובר במחלת נפש או במצב של אי שפיות.

47. בפסיקת בתי המשפט הוכרו מצבים בהם, אף שלא הוכח בנסיבות העניין קיומו של סייג לאחריותו הפלילית של הנאשם, והוא נמצא כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו, נקבע שהקרבה לסייג אי שפיות הדעת המנוי בסעיף 34 לחוק, עשויה לשמש כנסיבה המפחיתה מחומרת המעשים, בנסיבות המקרה הספציפי.

כך למשל, בע"פ 1865/14 פלוני נ' מדינת ישראל (4.1.16) שם קבע בית-המשפט העליון מפורשות כי המחוקק הכיר במצבו בו הנאשם נמצא אחראי למעשיו, אך יכולתו להבין או להימנע מהמעשה נפגמה במידת-מה, או שהוא קרוב לסייג לאחריות פלילית, ויש בכך כדי להפחית את מידת האשם המוסרי של הנאשם. לשם כך, נקבע, אין צורך לקבוע אם הנאשם חולה בהכרח במחלת נפש על סמך ממצא חד-משמעי. כן ראו ההתחשבות במצב נפשי בעת גזירת העונש כפי שבאה לידי ביטוי בע"פ 2667/14 פלוני נ' מדינת ישראל (24.11.14).

בע"פ 8373/11 פושקריוב נ' מדינת ישראל (23.7.12) הפחית בית-המשפט העליון מעונשו של נאשם בעבירת הצתה מ-24 חודשי מאסר בפועל ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות, בהתחשב בשהייתו הממושכת במעצר, ובקבעו:

"עניין לנו באדם חולה, שגם אם נמצא בר עונשין, ניתן להניח כי מחלת הנפש ממנה הוא סובל תרמה לא במעט להחלטתו לבצע את העבירה. מחלתו של המערער היא גם נתון בעל משמעות לעניין אפשרות השתת עונש מאסר בפועל, נוכח צרכיו המיוחדים והחשש כי מוגבלותו תכביד עליו במאסרו הרבה מעבר לקשייו של אדם 'רגיל' בבית הכלא. מכאן ששיקולי הענישה מורכבים...הגם שהמערער לא ביצע את מעשיו כשהוא במצב פסיכויטי, הרי שאף ד"ר נעון העידה כי קיים קשר בין מעשיו אלו של המערער, לבין ההפרעה הנפשית ממנה הוא סובל, גם אם לא במידה שפגעה באופן מוחלט בכושר שיפוטו... נראה כי עוצמת החרדה ומחשבות השווא של המערער ביחס למתלונן הושפעו

ממחלתו..."

48. עוד ר' בת"פ (מח' חי') 11776-08-14 מדינת ישראל נ' גיל יפרח (9.10.16) שם, חרף דחיית טענת הנאשם כי לא היה אחראי למעשיו ולא היה מסוגל להימנע מעשיית המעשה, סבר בית-המשפט במסגרת גזירת-הדין כי מחלת הנפש ממנה סובל הנאשם עמדה ברקע המעשה, כי יכולת השליטה העצמית של הנאשם נמוכה מה"נורמה", אף אם נמצא כמי שנושא באחריות למעשיו, וכי ראוי להתחשב במוגבלות הנפשית של נאשם לעניין העונש. לנוכח מצבו הנפשי של הנאשם והקרבה לסייג אי שפיות הדעת, ויתר עקרונות הענישה, קבע בית-המשפט המחוזי מתחם עונש הולם הנע בין מאסר על-תנאי למספר חודשי מאסר, בהפנותו לסעיפים 40ט(א)(7) ו-8(8). נוכח העובדה שלא ניתן היה להשית על הנאשם, מפאת מצבו הנפשי, עונש מאסר בעבודות שירות, ונוכח הפגיעה שעלולה הייתה להיגרם לו עקב השתתת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, הסתפק בית-המשפט המחוזי בהטלת מאסר קצר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

49. נוכח המפורט לעיל, סבורני כי במקרה זה יש מקום להתחשב במצבו הנפשי של הנאשם בגזירת דינו של הנאשם, ולהימנע מהשמתו מאחורי סורג ובריח, תוך יצירת איזון באמצעות מרכיבי הענישה האחרים.

50. הנאשם סובל מתסמונת פוסט-טראומטית הנובעת מאירועים שחווה במהלך שירותו הצבאי, מצוי במעקב ובטיפול פסיכיאטרי, משתף פעולה בטיפול ומבין חשיבותו. הנאשם נשוי ואב לארבעה ילדים, ובהתאם לתסקיר שירות המבחן, ממלא אחר תפקידיו הזוגיים וההוריים. הנאשם אינו עובד לפרנסתו, עקב מצבו הנפשי תפקודו ירוד, מתקיים מקצבה, רכש תעודה כטכנאי תעשייה וניהול והשתלב בלימודי המשך לתעודת הנדסאי. הנאשם דיווח כי עשה בעבר שימוש באלכוהול, אך לדבריו הפסיק לשתות מיוזמתו. כמו-כן, הנאשם דיווח כי קיבל היתר לשימוש בקנביס רפואי, אך לדבריו לאחר מספר שימושים הפסיק זאת.

51. שירות המבחן התרשם כי הנאשם נטל אחריות אקטיבית על מעשיו, למעט בנושא החזקת הסכין, ביטא צער, חרטה ותחושת אשמה נוכח מעשיו, וגילה הבנה בכל הקשור למסוכנות התנהגותו. כן התרשם שירות המבחן כי הנאשם עשוי להתקשות בשליטה עצמית, ולנהוג באופן אימפולסיבי ותוקפני, ולפיכך הסיק קיומה של רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות דומה בעתיד, ואולם סבר כי המשך הטיפול בנאשם, הכולל מעקב פסיכיאטרי ושיחות פרטניות עם עו"ס, עלול לצמצם את הסיכון הנשקף ממנו.

52. יצוין כי חרף הבעיות הנפשיות והתפקודיות הקשות מהן סובל הנאשם, לא עבר עד היום כל עבירה פלילית, ומדובר מבחינתו באירוע חריג שאין בו כדי להשליך על דפוסי התנהגותו בדרך כלל, וממילא אין לייחס לו אורח התנהגות בריוני או אלים כשלעצמו.

53. המלצתו הראשונית של שירות המבחן הייתה להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה, וזאת לצד ענישה הרתעתית כמאסר בעבודות שירות ועונשים נלווים.

הנאשם הופנה לקבלת חוות-דעת מאת הממונה על עבודות שירות. לפי חוות-דעת הממונה על מיום נמצא כי

בשל מצבו הרפואי והנפשי, ובעקבות בדיקה שנערכה לו, נקבע כי אינו מתאים להשמה בעבודות שירות.

54. נוכח חוות-דעת הממונה, הוריתי על קבלת תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, שיבחן את האפשרות לשלבו בשירות לתועלת הציבור, וכאמור, נמצא הנאשם מתאים לביצוע של"צ ואף הוכנה עבורו תכנית.

לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשם עונשים כדלקמן:

1. מאסר על תנאי של 6 חודשים, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירה של אלימות פיזית, עבירה של החזקת סכין שלא כדין או עבירה של נהיגה בזמן פסילה.
 2. אני פוסלת את הנאשם מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים.
 3. אני פוסלת את הנאשם מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה למשך 6 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא כי לא יעבור עבירה של אלימות פיזית, עבירה של חבלה במזיד ברכב או עבירה של נהיגה בזמן פסילה.
 4. הנאשם יבצע שירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות בעמותת הקצינים והנגדים המשוחררים, כמפורט בתסקיר שירות המבחן.
 5. הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן לתקופה של שנה, וזאת בתנאים שיפורטו בצו המבחן ואשר יכללו, בין השאר, את החובה לשתף פעולה בתהליך טיפולי ככל שיורה שירות המבחן.
 6. הנאשם ישלם למתלונן, רומן גנקין, פיצוי בסך 5,000 ₪. הפיצוי ישולם באמצעות מזכירות בית המשפט ב- 5 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.2.18.
- במידה ותשלום כלשהו לא ישולם במועדו תעמוד יתרת הפיצוי כולה לפירעון מידי.

הנאשם הזהר כי במידה ולא יעמוד בתנאי צו המבחן או צו השל"צ, ניתן יהיה להפקיעם ולשוב ולגזור את דינו.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ב"כ המאשימה ידאג כי יועברו למזכירות בית המשפט תוך 15 יום פרטי המתלונן, לרבות פרטי חשבון בנק, לשם הפקדת הפיצוי.

תוכן גזר הדין יובא לידיעת המתלונן באמצעות המאשימה.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשירות המבחן.

**ניתן והודע היום י"ג בטבת התשע"ח,
31/12/2017 במעמד הנוכחים.
לילי יונג-גפר, שופטת בכירה**

הוקלדעלידיחגיתסעדון